

14. juli 2015

UKA 2015/132

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu matumuuna apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut saqqummiupparput:

Inuit annertuumik innarluutillit ilinniartitaanissamik qanoq iliorluni allatuulli neqeroorfigineqartalernissaat pillugu pilersitsinissaq siunertaralugu, matumani Aspergers Syndromimik nappaatillit ilanngullugit apeqquteqaat aallaavigalugu Inatsisartut oqallinnissaannik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortat, Siumut)

Tunngavilersuut:

FN'ip inuit innarluutillit pisinnaatitaaffi pillugit isumaqatigiissutaa tassunga tapiliussaq ilanngullugu ilaatigut artikel ima 24-imi oqaasertaqarpoq "ilinniartitaaneq" pillugu: *imm. 1. Naalagaaffiit isumaqatigiissummut peqataasut akueraat, inuit innarluutillit atuarnissaminnut pisinnaatitaaffeqartut [...].*

Imm. 2. Pisinnaatitaaffiup pineqartup pivusunngortinnerani peqataasut qulakkiissavaat:

- a) Innarluutillit atuartitaanermut aaqqissuussinerniit mattunneqassanngitsut innarluuteqarnertik peqqutigalugu, taamatuttaaq meeqqaat innarluutillit akeqanngitsumik pinngitsooranilu atuartitaanissamit soorluttaaq akullerni atuarnissaminnit innarluuteqarnertik peqqutigalugu mattunneqassanngitsut,*
- b) Inuit innarluutillit akuutinneqarluni akeqanngitsumillu tunngaviusumik atuartinneqarnissamut pisinnaatinneqassasut, taamatuttaaq akullerni pitsaassutsimik qaf-fasissumik tunngavilerlugu inuiaqatigiinni allatuulli najugaqarfimminni atuartinneqassasut,*
- c) Inuit ataasiakkaat pisariaqartitaat aallaavigalugit naleqqusaasoqassaaq,*

- d) *Inuit innarluutillit ilinniartiaanermut aaqqissuussap iluani angusaqarfiusumik atuartinneqanissaat pillugu tapersersorneqarnissaq pisariaqartitaat tunniunneqassaaq,*
- e) *Inuk aalajangersimasoq aallaavigalugu pitsaasumik tapersersuutiniq tunniussisoqassasoq, avatangiisini ilinniarsimassutsikkut inuttullu attaveqatigiinnermut ineriartuutaasumik tamakkiisumik akuutinneqarnissamik anguniakkamut naapertuuttummik.*

Imm. 3 Naalagaaffiit peqataasut innarluutilinnut inuunermi- inuit akornanni attaveqatigiinnikkullu inerikkiartornartumik ilinniarnissaq periarfissanngortissavaat, atuarnissamut/ilinnianissamut tamakkiisumik inuiaqatigiinni ilaasortatut allatuulli peqataasinnaanissaat oqilisarniarlugu. Tamanna siunertarlugu Naalagaaffiit peqataasut naleqquttunik aaqqissuussisapput matumani.”

Naalackersuisooqatigiit isumaqatigiissutaat naapertorlugu suliniutigineqartussaavoq, aaqqissuuseqqinnertut ilusilikkamik suliniutit aallartinneqassasut inuunermi atugassarititaasut pitsaanerulernissaat anguniarlugit, tamatumani anguniassallugu kikkulluunniit ukiumikkut suliffeqarnerup iluani periarfissarititaasut eqqarsaatigalugit periarfissinneqartariaqarmata imminnut napatinnissaminnut sutigullu tamatigut imminnut ikorfartorsinnaassasut. Inuiaat nukittuut imminnut pilersuisut aamalu akisussaaqataallutik takutitsisut.

Naalackersuisooqatigiit isumaqatigiissutaanni ilaatigut ima allaqqavoq; ”*Inuiaat ineriartortut pilersissagaanni atugarissaarneq matuersaataavoq. Inuiaat atugarissaartut ilisarnaatigaat sulinissaminnut periarfissaqartitaammata, peqqinnissamik neqeroorutaasunut periarfissaqartitaapput, nunamilu sumiluunniit najugaqaraluarpata ilinniartitaanikkut periarfissaripput.*

Innarluutillit sulinissaminnut piumassuseqartut naleqquttumik sulilersinnaasariaqarput allatullu periarfissinneqartariaqarlutik.

Innarluutilinnit inuussutissarsiornikkut periarfissarititaasut, nunaqarfinni illoqarfinnilu pisariaqartitsineq naapertorlugu inerisarneqassapput.

Pingaaruteqarluinnarpoq kikkulluunniit inuiaqatigiinni innuttaasutut sulisinnaagunik sulinerminni inuiaqatigiinni peqataatinneqassasut. Pingaaruteqarpoq innuttaasut annikinnerusutigut sulisinnaassusillit sioqqutsilluni soraarnerussutisialittut inissinneqaannartannginnissaat, illuatungaaticut

pingaaruteqarpoq, pisinnaatillutik tunniussaqaartassasut, peqataatinneqarlutik aammalu inuiaqatigiit ineriartornerannut isiginnaartuuginnarnissaat pinaveersaartariaqarmat.”

Oqaaserineqartut tunngavigalugit, Siumumiit isumaqarpugut piffissanngortoq, Naalakkersuisut peqquneqassasut inuit annertuumik innarluutillit immikkut ittumik ilinniartitaasinnaanissaannut neqeroorusiorfigineqassasut.

Inuit annertuumik innarluutillit sillimmaserniarlugit, sapinngisamik inuuneqartitaasinnaasariaqarput naliginnaanerpamik, tamatumani Siumut isumaqarpoq, ilinniartitaanermik ilinniarfiusut assigiinngitsut innarluutilinnit immikkut aaqqissukkamik ilinnialersinnaannissaannut neqeroorusiortariaqalersut, innarluutillit piginnaasaannut naleqquttumik aaqqissuullugit.

Aspergers Syndromimik nappaatillit silassorissusaat naliginnaallunilu allaat aamma qaffasittumik silassorissortaqarput, naak silassorinnertik tamakkiisumik atorsinnaanagu innarluutertik patsisiginerullugu. Ilinniartitaanerit immikkut aaqqissuussat tamatumap kingunerisaannik pisariqarsinnaapput, soorlulusooq Ilinniarnertuunngorniarfinni immikkut aaqqissuussinikkut tamanna anguniarneqarsinnaasoq.

Tamakkua saniatigut innarluutilinnut ineriartornerminni nappaatilinnut immikkut ittumik aamma ilinniartitaanikkut periarfissiisoqartariaqarpoq, tamannalu immaqqa ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiusut suleqatigalugit ingerlanneqarsinnaapput. Tamatumani siunertaasoq tassaavoq innarluutilinnut ineriartornermigut akornutilinnut, nappaatilinnut ilinniartitaanikkut immikkut ittumik aaqqissuussinissaq, pineqartut suliffeqarnerup iluani sulisinnaassusaat annertusarniarlugu, allaat piffissaq naallugu sulisarneq imatut paasillugu naliginnarmik sulisinnaanerit anguneqarsinnaalluni.

Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuut

Inatsisartut Naalakkersuisunut kaammattuipput annertuumik innarluutillit, matumani Aspergers syndromertut ilanngullugit ilinniarnissaanut neqerooruteqalernissaq pillugu suliasanut tulleriarnermi qaffasissumut inisseeqqullugit, matumani ukiuni qaninnerpaani ilinniarnissamut neqerooruteqartalernissaq pilersinneqarnissaa anguniarlugu.